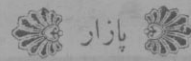

برنجی سنه ❁ نومرو ۲ — ۳ رمضان مبارک ۱۳۲۹

۱۵ اغستوس سنه ۱۳۲۷ — ۲۷ اغستوس افرنجی سنه ۱۹۱۱

سر محرر : شهنذر زاده قلبلی

احمد حلمی

محل اداره سی :

جفال اوغلنده « حکمت » اداره خانه سی در .
حقه مقرون ، اغراضدن سالم افکار و مقالاته صحیفه لر من اچقندر .

MUSSAHÉBÉ

Journal turc, quotidien, politique et littéraire

DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE : A. HILMY CHEHBENDER

مِصْطَاحِبِ مِلَّتْ اَبِیْکَلَه

اوراق و مکاتیب سر محررنامه
کونددر یله لی در .

ایتراک برلی :

برسنه لکی یوز ، آلتی آیلنی آلتش غروشددر .
پوسته اتحادینه داخل ممالک اجنیهه ایچون سنه لکی قرق فرانقندر .

ABONNEMENT

Union Postale: un an, 40, six moi, 25 Fr.

REDACTION: CONSTANTINOPLE, DJAGAL OGLU

❁ نسخه سی ۱۰ پاره ❁

❁ نسخه سی ۱۰ پاره ❁

❁ حقه خادم یومی غزته در . ❁

مصاحب

تیاورلرمز

— تصفیة اجتماعیه —

« ۱ »

بو کون بزم تصفیة اجتماعیه نامه ، افکار عمومی نك ، حكومتك كوش اتباهنه وضع ده جكمز ايلك شكاتيز ؛ ايلك فريادمز اك اول نظر دقمزى جلب ايدن ، فالفقر مزك بلكه اك لازم دفعی ، اك بويوكى اولان تياورلدند .

بورالى ، بوسيات خانلرى ايچمزدن مع التأسف قادين ، ارلك چولوق ، چوجوق طانيانمز يوقدر . همز بو بطاقلر لك هيچ اولمازسه بر كيجه ويا كوندوز زائرى اولدق . بورالز اويله يرلردركه ، فضيلت قابولرينك خارجنده بلكه ش ديلتجیلر كيدر . انسان ، اوريزه نراهندن بر قسمی ، وجدانندن بر پارچه سنی برافادن داخل اوله ماز . واورايه داخل اولانلر ناموسدن ، اخلاقدن ماعدا هر شئي ديكه مكه محكومدر .

بو ويرانلره بر كاشانه درديه كيرنلره ، ماهيتى تلقى ايدرك كيرنلر آراسنده بك بويوك فرق واردر : بری ، روحنك بوتون صغوتيله ، جهالتيله ، كال حساسيتله هر شئي ، هر تلقينى درحال قبول ايمكه آمادهدر . ديكرى فضيلتى مدرك اوله رق كيرمشر ؛ تاثيرات مضريه بر آن ايچون تابع اولسه ده بو بر آندر .

شهسبز يز ، برنجى قسمى تشكيل ايدن ساده دلرلدن ، بدبختلرده نزوز تياورلركه ، قوتفرانسلك ، عمومى تظاهراتك تاثيرى ده موكد ، ده مستمير اولور . كاشكه بو تلقين ، بر تلقين فضائل اولسه يدى ؟ فقط هيات كه بو ، بويله ميدر ؟ صانكه تياورلر هر شئيك ، هر فضيحه نك كتيب مباحيت اينديكى كاهش يرلردر . اورلرده هر شى سويله مكه ، ديكه ين قولاقلرك صاحبلىنه ، درجه حساسيته باقيلماسارق هر دورلو هزيانلرك مبدولا ايردينه مساعدك كامله واردر .

تياورلردن ، بو نوع تياورلردن چقان تماشا كرانك او ائنده كي حالت روحيله شايان تدقيدر . سرفت ، جنايت ، فحش و زوال ، يالان ، ريا ، هپ اورلرده تلقين اولونور ؛ اويله قابيلر واردر كه اورلرك لطف تهليله انكشاف واتساع ايدر . تياورلور ، اوروپاده بيله تهلكى براويون

تلقى اولونوركن ، بزم نه قدر مجبور تقيد اولديغمز ميداندهدر . درين برلنت تماشا ايچنده تعيين ماهيت كچي كنور اولانلرجه بيله قابل اولامايان بر جديت واعتدالى بزم شو بيچاره محيطمزده آرامق عئدر .

حاشا ، صنعت علمنده ، تماشا علمنده بولوناجق قدر غافل دكان . بيلرزه كه تماشا تريه اجتماعيه نك اك بويوك عاملرندن ، اك بويوك مؤثرلرنددر . برتياور ، برمكتب قدر معزز ومجترمدر ؛ برمكتب قدر ، بلكه برمكتبده مفيددر . لكن بومطالعه هر شئي برمنشورغربيدن كچيره ركيا كلينش صورتلره قبول وحرز جان ايدن شرق ايچون قابل تطبيق ميدر ؟

بزهريشئي شايان حيرت برمعكوسيتله رؤيت ومحاكه ايدرز . مملكتمزه فضيلت بيله ماسكه طاقش عفريلركي داخل اولور ؛ ياخود اويله برمحيطه مالكز كه ملكلرى بيله شيطان باهجق قدر مفسد وياكاردر .

مع التأسف عرض وطلب قاعده سى بورادهده تاثيرى كوسته ريبور . اقتصادده اولدينى كي هر شى طلب نسبتنده عرض اولونور .

تياورلرك چوغالديغه ، حتى اسعداد و قابليت نظر اهميته آلمسيزن . برچوق زواللى كنجلك آقور اولمغه چاليشدقارينه باقيليريه خلقك تياورلره درجه ابتلاسي تظاهرايدر .

اوت تياورلر كيتدكجه چوغالور ؛ برى سوزسه يرينه اونى قائم اولور . يكي يكي آقور اسملرى ، قومانيا غنوانلرى ، ايشيديورز . ديمك توتون كچي ، مسكرات كچي بربله ابتلا قارشيسنده بولونيورز . ديمك خلق زهرله نيور . سوه سوه زهرله نيور وبز بوكا صاغر برظلمت جهالت ايچنده كوز بوميورز . قورقيورم كه مسئله حاد ، مزمن برشكل آيور .

مع مافيه معتدلانهر حركت اينك ، شيميدن چاليشمق ايجاب ايدر . وايشه مادام كه ايلرله مش برتهلكه قارشيسنده بولونيورز ؛ زه ، كندتمزه مخصوص ، خصوصى ، موقعى ، اضطراى قانونلر ، احترازلر لازم ، بونكه برابر مضردر ، تياورلر فاباكتيز ، ديمكده ايستمه يورز . دائره عائد سى تياورلرلى جدى برقوتولرلر تحته آلمالىدر . مثلا : ايشك صحى جهتي نظردقته آلمالى ؛ قضا طرفى دوشونيلملى ؛ باخامه اخلاق نقطه نظرى كوزه تيلملى ؛ تياورلر فضله مشرى آلامالى ؛ اخشاب ، ياخود مدخللرى ، مخرجلرى غيركافى بنالرده اجراى صنعت منع اولمالى ؛ برفائده اخلاقه واجتماعيه سى اولمايان ، تريسه وآداب ملبه مزه موافق

ملت ايله مصاحبه

بولمايان بيه سار اوينا ئالمالى ؛ هله ارتجايلىكلر ، اقباله بخته هزيانلرلى قطعياً منع ايديله لدر . ايشته شيمدى تام زماننده بولونيورز . قوله را ايچون برقاج كوندر موجوديتى شدتله كوستن شهراماتى ، بلكه قوله اردن ده مدهش برآفت ، بربيله اولان بوجهى نظر اهتامه آلسه بومبارك رمضانده ده تواب و صواب برايش كورمش اولور . امانت شهرك ، يالكز ضابطه صحيه سته دكل ، ضابطه اخلاقيه سنده مأمورددر .

جنيد

مطبوعات

(اقدام) المانيا ايله روسه آراسنده حصوله كن اتلافدن بخله « يا حكومتك ايشلرينه مداخله ايمه مك وياخود مداخله لزوم كوروليه جك برحكومته مالك اولمق لازمدر . » دييور ، بك زياده احتياطله حركت ايمه مز لزومى اضطار ايديور ويرانى ومقدراتى اضطار ايلور .

اعتماد عمومى ملي قازامش بر حكومته مالك اولمق اونى خدمات وطنپورانه سنده تماماسر بى بر اراقق يغبى خصوصى مداخله لرله شاشير تماقق] اوتهدن برى آرايوبده بولامد ديغمز عقاددر .

(طنين) يونانستان ايله مناسباتمزي تدقيق ايديور . مناسباتك ائى اولمادىغى ، بوكاسب يونانستانك ميدانه چيقاردىغى كريد مسئله سى اولديغى ايضاح ايديور .

بيلميورز كه بو شياريق ، خيالى ملكتى اداره ايدن اساطيرى دماغلرك غايه فكريله رى نهدن عبارتدر . سياستده حتى جدى برمنطقه حقيقى بر قوته استاد اولنسه بيله آتيلاجق آديلرك بر آزار احتياطكارانه ودوراند يشانه اولمى ايجاب ايدر كن برادر اداره ، ينسز برهيتله ادامه حكومته چاليشيلان شوزواللى مملكته كى — تاريخك شهادت متواليه سيلاهده آرتيق برضرب مثل حكمنه كچن — عقلاغه حيرت ايمه مسك الدن كيور . بولغارلردن عبرت آلمورلرمى ؟ بولغارلر بيله سياستلرينك مهارتى ، چته لرينك فعاليتله حتى زمان استبدادده بيله نه يامغه مقتدر اولديلر ؟ هايدى قجه لك بوملكك خصيصة ازيله سندن اولسون ، بيلمك ايجاب ايدر كه بوكون بوتون قجه لككره ، بوتون حيله لر عرقك متانت معلومه سيله مردانه مقابله ايدجك برتورك موجوديتى ، برتورك كتله حساس وار .

يونانستانك سيرا ئخاذا تملك ايسديكى عناصر سخيفه نى بيلديورز . مع التأسف بوكون دول معظمه نك اعتيادلرلى ، بعض عثمانلى روملر ينك وضعت سقمه لرى حالا تصور اولونسه بيله بو ، بوتون شموليه برومهدن باشقه برشى اولاماز .

كريد حقه نك يايغاره لرينه كلنجه : زمان ، شهسبز بك يقينده طرناقلىرى اوزانديغى زمان بونكده برخرخره متباعده دن عبارت قاله جغنى اثبات ايدجكدر .

*

(علمدار) باش مقاله اوزره شام مبعوثى شكر العسلى بلك حوران ، كرك اختلاله دائر اوزون بر مقاله سنى نشر ايديور .

بو مقاله براز بوى شدت قوققه برابر شيميدى يقدربوحوالى حقه نك يازيلان شيلرك الكمهمى ، الكشايان دقتيدر .

شكرى العسلى بلك تمهيداتى ايكي قسمه تفريق اولونابيلير ؛

برنجى قسم : بوتون اختلالاتك عادى بر ششخصك تسويلات و تشويقانته عطف ايديله سى قدر سطحيه بينانه ، بناء عليه ماده و حالا غير واقع وغير حقيقيدر . بويوك ومزمن براختلال اويله آنى برتور ، عادى برتشوقله ميدانه كله مز . حوران قيامنى كافى دقته تعقيب ايدنلره معلومدر كه اسباب اوزون زمانلرك سينه كاتمند بسلمش ، بويومش ونهايت باطلاق ويرمشردر .

ايكنجى قسم : موافق حقيقت ، موافق نفس الامر بولويورز . شهسزدر كه ممالك عثمانيه كچي مختلف مناطق ، مختلف امزجه ، مختلف مدنيت عرض ايدن وسيع برايمرا . طورلك عين اداره ، عين تطبيقات تحتنده اداره ايديله ميه كچي بك طبيعيدير . ذاتا بوتون اختلاللرى جبر ايدن بوكي اسباب دكيدر ؟ بزجه سوريه نه قدر جنايات عطف اولو . نوره اولسون ، بونك اك بويوك بر قسمى تماماً حكومته عائددر .

حكومت اداره ولاياتده براعما ، براجنى كچي حركت ايدجك اولورسه واقتدارى غيركافى رجال اصول اداره نى كندى خودينلكرلى ، وهمرله توقيفه چاليشيريه طبيعدر كه هر آن براختلال قارشيسنده ياقق يقمقدن عبارت تدبيرلره مراجعتده مضطر قاليرز . يالكز حيرتده قالد يغمز جهت شكرى العسلى بلك حالا حائر اعتاد اولان برحكومته آدم توصيه ايمه سيدر كه بوبابده حسن نيتى اولسه بيله بويله برحركت مخالفلى عصيلشد يره جكي وبودرجه وصايله هيچ كيسه نك ايش كورمك ايسه ميه جكي بله ياننددر .

صحيفه — ۳

شوحالده ايسه بويله معا كسه دن عبارت معاملاتده ضرر ديدده اولاجق ينه زواللى و طندر .

شوراسى ده وار كه حكومتك وطنك هر كوشه سنى اعمارده اولان مجبوريتى تصديقله برابر بوتون همتى يالكز اختلال ايدن لرله صرف ايدمز . عجبا حوران مكتب ، يول وسايره كچي عوامل مدنيتيه محتاجده قسطنطينى ، ديار بكر ، وان وامثالى يرلر محتاج دكللى ؟ شوراسنى ده دوشونه لم كه حورانده بايله جق اصلاحات نه حورانليرك ، نه ده غزده چولنده كى عشارك باره سيله دكل ينه صوك لوقاسنى ويركى ديه ورهن قسطنطينى ، ديار بكرلى ووانليرك باره سيله بايله جقددر . شوحالده بوكي نازك مسائلده غف ودرشتيدن توقى ايمك وافكار ومقاصدله دكلسه بيله شكل وافاده ايله ايشى بنه عناصر مسئله سته دو كهمك لازم كلير صانيرز .

*

(صباح) ك ترجمه كار بى امانى (د . ك) بوكون « اليانس ده موقراتيك » فرقه سى اركانندن موسيو (ژونار) ك (آراس) بلده سنده ايراد ايسديكى اوزون برنطقى خلاصه ايديور .

بونطق شايان حيرت برتوافقه تركيا حال حاضر ينك برلسان الحاليدر .

درين براعتاد وصفوتله كندى اداره ايدجك قوتلره بويون اكن بيچاره ملت هرجهتدن اهمال اولنيور ؛ براجنى معامله سى كورويور ؛ كندبنه سياست يولنده رهبرلك ايدجك وسائطك دوجاراهاتى اولويور .

فقط اعيانى ، مبعوثانى ، قاينه سى ، فرقه سى ده داخل اولدينى حالده بوتون بو هيئت مديره آلدانيور ؛ واراقلىرى مديون اولدقلىرى — شيمدى لاقيد وغافل اولسه ده ايلريده هر حالده مقتدر وقهار اولاجق — ملت دينلن قوه مدهش نك بركون حقيقى و صواب برجريانه تابع اولاجغى حساب ايدميورلر .

اوت ، « بزدن صوكرا قيامت » ديمكده نمكندر . فقط ، تاريخ نه دير ؟ اخلافك افواه دشنامى يوقيدر ؟

*

(يكي غزته) نك باش مقاله سى « بحران وكلا روايتلرلى » نه منحصردر .

قاينه استعفا ايدجكى ، ايمه جكمى ؟ ايشته بوكونك اك شايان تأسف بر مسئله سى ! بز بوبابده دوشونكلر مزى سويله مش . وقاينه نك شوآده برچوق اسبابدن دولايى استعفا سى هيچ ائى اولمادىغى ، باشلامش

مدهش برصيحه ، برفرياد خشيت وموت عكس انداز اولدى . — غارون ، غارون

۲

درحال همز بردن حولى به فيرلادق . سن ژورى قريه سى نهردن بشيوز مترو مسافده بروادى ايچنده كاشندر . اوزون قاواقلر نهرى نظر مردن ستر ايتديكى ايچون طبيعى برشى كوره ميوردق . اوصداً حالا — غارون ، غارون ، ديهه حاقير بيبوردى .

بردنره اويمزك اوكنده كى كنيش يولده بش كنى پيدا اولدى . ايكي سى ارلك اوچى قاديئدى . قاديئك قوللرى آراسنده كوك بر چوقق واردي . بو زواليلر چيلغين كچي حاقير يشه رق ، چيغريشه رق باققلرينك بتون قوتيله قوشيورلردى . زمان زمان دونيورلر ، آرقلر نه باقورلر وبروحشى قوردسوريى طرفدن تعقيب ايديلورلر مش كچي چهره لرى تعريف ايدلر بر هراس مخنونه افاده ايديبوردى .

قدر هيچ كورمه مشدم . كره ميدلرك اوزرنده حفيف برينه لك اوچيوردي .

برقومشونك نشئلى قهقهه لرى ، كوشه باشنده اويناشان چوققلرك يايغره لرى ، صوكرا آغيله كيرن سورولرك اوزاقدن اوزاغه لطيف وخفيف سسلرى وبونرك هيسنك فوقنده غارونك ولوله طنيندارى ... فقط ين بوصدايه اوقدر آليشمشدم كه بكا عين آهنگ سحت وسكون كليوردى . ياواش ياواش سايياضلانيور . كوى كيندكجه اوقويه طاليبوردى . بوكوزل بركونك آقشامى ايدى . اويله تصور ايديبوردم كه بوتون سعادتلرمز ، محسولات وفيره ، آشيانه مسعوديمز ، وهرونيك نشان مراسمى ، بوتون بوشيلر بزه بوصافيت نور ايچنده سمان اينيوردي . آقشامك وداعيله اوزر يمه برشبال رحمت آچيلوبوردى . بن اوطه نك اورته سته كلشدم . قيزلر حالا چكه چاليسورلر ، بن ده اونلر ديكليوردم . بردنره محرانك سكوتى ايچنده

اوقدر ايلكلر كورمشدم . . . اوقدر وسيع ولطيف برسطحى وارديك . . . صوكرا كويليلر چايللى باشلرينه كوچنجهيه قدر اوجاغلرلى ترك ايتزلر .

اوموزلر يى سيلكرك ديدم كه — آدم سنده . . . نه اولمق احتمالى وارهرسته بوبويله دز . نهر تهوهره كلش كچي قيارر آزار . صكره بر كيجه سكونت بوله رق قوزى كچي يرينه كير .

كوره جكسك يا اوغلم غارونك بوساحته حدقينه بزه برلطيفه وسيله سى اوله جق ، هله باق هوا نه قدر كوزل . المله كنديسنه سمانى كوستردم . ساعت يدى ، كوش غروب ايديبوردى .

آه نه مائلك ! ساسرا پامائى ايدى . كوش بووسيع وصاف ساده برغبابار زرين ايچنده سونيوردى . سمان آهسته ، ، خفيف برنشوه اينيور . بوتون افق قابلاييبوردى . كويك بوقدر آسوده برنومه طاليدىغنى دهاشيمدى به

طفيان

۳

محررى : اميل زولا

سييله الهى بى اوقودى . بواننده بن بخره نك اوكنه كيتمشدم . غاصبار آرقه مدم كلدى .

— سرك طرفده نوار نه يوق ، ديهه صوردم .

— هيچ ، يالكز بوصوك كونلرده شدلى ياغورلردن بحث اولنيور ؛ اويله ادعا اولنيور كه بوباغورلر ، دهشتلى مصائبه سبب اوله بيله جك .

فى الحقيقه كچن كونلر آلتش ساعت قدر متاديا ياغور ياغمشدى . « غارون » اولكى كوندن برى بك قاباردى ، شيدى . فقط بزم اوكا امنيمز اولدينى ايچون طاشمندجه اونى فنا برقومشو عد ايدمه نك . اوندن

سپيرين صورتى — نه اوليور ، سز بر شى كوريبورميسكز ، بيوك بابا ؟

— خيرخير ، ييراقلر بيله قيملدا ميور . فى الحقيقه افق بيوك بر اسودكى ايچنده اوقويه طاليبوردى . فقط هنوز سوزمى بترمه مش ايدم كه همزك آغزندن برندى حشيت چيقدى . قاجانلرك آرقه سنده قاواقرك كوتوكلى اره سندن ، اوت كومه لرى ايچندن صارى بنگلى سنجابى بر وحشى حيوان سوريسنه مشابه بر شى هجوم ايديبوردى . طالعلىر جهنى بر ياريشله بربرلرينك اوزرندن آشه رق ، بياض كوكلرى آلتنده چيلغين برهجوم ايله اطرافه بيله رق طوپراقلىرى برسوارى آلانى ولوله هولنا كيه تيتريه تيوردى .

زده طبق اويچارلر كى — غارون ، غارون ديهه نويميدانه چيغريشغه باشلادق . يولده اوايكى ارلك ايله اوچ قادين حالا قوشيورلردى . آن يان صولرك تهرنى ايشيديورلر ، وكندكجه